

Jari Koskela ps

Kirjallinen kysymys rataverkon merkityksestä huoltovarmuuden kannalta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen rataverkkoa kehitetään pitkälti pitkäjänteisyyksien ja pääkaupunkiseudun ehdoilla. Poikittaiset ratayhteydet ovat jääneet vähemmälle huomiolle, vaikka niiden kehittäminen olisi jo hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden mukainen. Hallitusohjelmassa mainitaan muun muassa vähäliikenteisten ja käytöstä poistettujen ratojen aktivoiminen, tavaraliikenteen pullonkaulojen poistaminen sekä elinkeinoelämän kannalta kriittisen infrastruktuurin erityistarpeiden huomioiminen.

Yksi tällainen poikittaisyhteys on Porin ja Parikkalan yhdistävä kehärata, joka pätkii Porin ja Haapamäen välillä sekä Savonlinnan Laittaatsillan kohdalla. Yhteysväli koostuu monista erilaisista rataosista. Osa niistä on käytössä teollisuusratana ja osa on puolustusvoimien käytössä. Vuonna 2020 aiheesta esitettyyn kirjalliseen kysymykseen saadussa vastauksessa on kerrottu, että Jyväskylän ja Pieksämäen välisen rataosuuden peruskorjaustarve on tunnistettu, mutta koko radan avaamista Porin ja Pieksämäen välillä ei pidätä tarpeellisena. Tämä ratayhteys ei kuulu valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (Liikenne 12).

Maailmanpoliittinen tilanne on merkittävästi muuttunut Liikenne 12 -suunnitelman tekemisen jälkeen. Huoltovarmuuden merkitys on korostunut. Huoltovarmuuteen liittyvät olennaisesti vaihtoehtoiset kulkuväylät. Yksi tällainen vaihtoehtoinen reitti on tämä Suomen yhdistävä kehärata. Radalle voitaisiin normaalioloissakin siirtää valtaosa Suomen tavaraliikenteestä, mikä purkaisi pääradan henkilöliikenteen ruuhkia. Kriisitilanteessa radan merkitys vaihtoehtoisena kuljetusreittinä olisi ensiarvoisen tärkeä. Kehäradan varrella sijaitsee myös Niinisalon varuskunnan Pohjankankaan harjoitusalue, jossa kesällä 2022 järjestettiin kansainvälinen Arrow 22 -harjoitus ja syksyllä 2022 Hammer 22 -harjoitus, jossa oli mukana joukkoja Yhdysvaltojen maavoimista. Nato-Suomessa harjoitusalueen merkitys korostuu entisestään. Puolustusvoimien raskas kalusto liikkuu näppärimmin ratayhteyksien kautta.

Suomen ulkomaankauppa on maamme syrjäisen sijainnin vuoksi täysin riippuvainen merikuljetuksista. Tämän vuoksi on tärkeää nostaa myös muiden kuin eteläisten satamiemme merkitystä. Suomen kehäradan kautta saataisiin parannettua läntisen Suomen satamien (Rauma, Pori, Kaskinen, Vaasa) asemaa. Näiden satamien kautta avautuisi portti länteen, mikä on tärkeää, koska Venäjä pystyy toimillaan häiritsemään helpoimmin nimenomaan Suomenlahden meriliikennettä.

Kirjallinen kysymys KK 578/2022 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Näkeekö hallitus maailmanpoliittisen tilanteen muuttumisen vaikutukset Suomen rata-hankkeisiin,

onko hallitus valmis tarkastelemaan uudelleen Liikenne 12 -suunnitelmaa kysymyksessä esitettyjen huomioiden kannalta ja

millaisin toimin läntisen Suomen satamien roolia ja yhteensopivuutta rataverkon kanssa aiotaan parantaa?

Helsingissä 11.11.2022

Jari Koskela ps